

OBČANOM KONJIC ČESTITAMO ZA PRAZNIK

Meglé jutranje, nizke, temno sive z zemljé so pile februarški sneg, že kopne lise so odprle njive in bela teža je drsela s smrek, ko v medli dan nenadno zabobnel je skrivnostnih kamionov hrupni bes. Za vozom voz, zakrit in črn, drvel je, prepoln polgole množice teles. Kjer s cesto in potokom se soteska med hribi širi, je sprevod obstal, okrog ga stražila je soldateska, postavljena vrh gozdnatih višav.

Fašisti z brzostrelkami pognali so s kamionov se na cestna tla in na povelja mrke te drhali v voze se je zganila gmota vsa. Na hrbtih žica vezala jetnikom roké je in po dva družila v par. V očeh je vzplameneval mučenikom, gorel jim z lic je blede, ostri žar. Na cestni tlak so se na krik biričev valili družno, padali z vozil in se motali iz verig, klobčičev — tu bil je cilj, usodni temni cilj.

»V imenu rajha!« sodba je velela, ki jim prebrana je bila na glas. Tako zdaj kazen ljudstvo bo zadela, ki tujcu ni pokorno na ukaz. Za enega jih mora sto umreti na kraju, kjer je krvavel tiran! Sto talcev mora mrtvih obviseti, da en ubit fašist bo maščevan! Za zver, ki našo ljudsko kri je pila po naši lepi zemlji — sto življenj! Pravico takšno je skovala sila, ki ni pregnusen ji zločin noben.

Od vsepovsod štrlijo mitraljezi grozeče na jetnikov bednih sto, ki ob nemočni bolečini, jezi v minute svoje bližnje, zadnje zro. Zvené v bližini krampi in lopate, jetniki drugi jih molče vihte, tam kopljejo za cesto sredi trate tovarišem široki jami dve. In veje stari jablani vzdrhtijo,

Fran Roš:

Frankolovo

(12. februar 1945)

ko v njih zastane prvim štirim dih. Tam v zankah z lici nemimi visijo. Ptič preleti sotesko, črn in tih.

»Banditi, k jablanam naprej, hitreje!« Iz vrste stari zre Ivan Skalé. Zdaj sin njegov omahnil bo pod veje in ga roké zgrabile bodo zle. Obema se še srečata pogleda. Usoda kruta ti je, mili sin, oči so ti temne in lica blede! In oče gleda naj njegov pogin, še preden sam sledi mu! Bolečina očetu reže kakor nož srce. Ozre se kvišku: Tam v meglah planina v nebo svobodno svoje pne vrhé.

Ivan Skalé se skloni pod bolestjo, ki mu razbija um, slepi oči, a že vzravna se z vročo spet zavestjo, poslednje sile srd mu zjekleni. »Morilec smrt!« skozi zobé izdavi, odtrga se, iz vrste plane v beg. Korakov dvajset — pa bo tam v goščavi ali pa mrtev naj se zruši v breg! Ta hip se mitraljez vanj zahohoče in vrže v prsi besen mu rafal. Na jasi klecne in srce, še vroče, s krvjo tali belino snežnih tal.

Na vejah jablan tiho tam visijo nesrečni talci — eden manj ko sto in usta tudi stotemu molčijo,

ki dotrpel je bol do kraja vso. Tovariši so jami izkopali za mrtve, ki jih snemajo z dreves, in na povelje rabeljske drhali jim oblačila jemljejo s teles. In zaječé razsrjeni gozdovi, vihar s Konjiške gore v njih šumi. Priklanjajo se smreke nad grobovi, junakov mučenikov sto v njih spi.

Ko spet zemljó zapadejo snegovi, na vsakem grobu hrastov križ stoji, objemajo tribarvni ga trakovi, napis mu o junakih govori. Ustavlja se tukaj partizani, ko gonijo sovražnika z gorá. Mrtvi vedo, da bodo maščevani, in jim srce potihoma igra. Vsak dan tu zemlja znova se razcveta v zelenju mladem, v žaru prvih rož, ki roka žuljava žené, dekleta polaga jih na grob stotine mož.

Blešče se v soncu pohorski vrhovi, vihar pomladni je razgnal meglé. Bude se iz demávice gozdovi, v drevesih rosno popje se napne. A veje tam, ki žrtve so nosile, odžagane leže na travnih tleh. Nikdar ne bodo živim več rodile sadu, ki jesti ga bilo bi greh. Zasi je maj svobode in vstajenja, svetlobe prst dotakne se grobov, iz njih sokovi skritega življenja prelivajo se v cvet, mogočen, nov.

Frankolovo, kraj bridkega spomina, ob tebi solza naj se še iskri! Naj sveta nam ostane veličina junakov, ki za nas so v smrt odšli! Svobodni veter čez grobove veje in kakor tiha pesem boža jih, pod rušo zakopana srca greje — to domovine je ljubeči dih. V nesmrtni slavi naši mučeniki naprej živeli bodo večne dni. Njim naša dela bodo spomeniki, naj z njimi domovina jih slavi!

OD ROGLE DO PAŠKEGA KOZJAKA

KONJIŠKA OBČINA DANES IN NEKOČ — PRAZNIK V SPOMIN NA TRAGIČNI DOGODEK PRED 25 LETI

Občina Slovenske Konjice obsega enega najbolj slikovitih predelov, kjer se obrobje Alp križa z vplivi Panonske nižine. Z zgornjo Dravinjsko dolino se proti zapadu zajeda v značilno prelomnico med Pohorjem in karavanškim svetom, ta pa se nadaljuje preko Paškega Kozjaka, Stenice, Konjiške gore proti Bocu. Pokrajini daje svojo podobo Dravinja s pritoki.

Konjiška občina se razteza po slemenih od Rogle na Pohorju preko Padeškega vrha, po razvodnici med Dravinjo in Oplotnico, zahodno od Tepanja proti potoku Ločnici do izliva v Dravinjo in od tod proti hribovju Malega Lipoglavja, po slemenih južno od Konjiške gore do Zgornjega Slemena, dalje južno od vasi Sojek proti Stolpniku (1014 metrov), od tu pa do soteske pri grobovih talcev v Stranicaх preko vrha Stenice na Paški Kozjak (Basilisče 1273 metrov).

Celokotno območje občine šteje 22.234 hektarov ali 222 kvadratnih kilometrov, od tega je 55,3 odstotka gozdnatih površin, 22,2 odstotka travnikov ali pašnikov, 16,5 odstotka njiv, 2,6 odstotka sadovnjakov in vinogradov. Nerodovitnih površin je 757 hektarov ali 3,4 odstotka. Od vseh površin jih je nekaj več kot četrtina v družbeni lasti. Na območju občine živi da-

nes 19.050 prebivalcev, kar pomeni 82 prebivalcev na kvadratni kilometer. V industriji je zaposlenih blizu 3700 ljudi, 371 pa v negospodarskih dejavnostih. V občini je dalje 22 krajevnih skupnosti, 15 šol, ki imajo nekaj več kot 3000 učencev, in 106 kilometrov cest IV. reda.

Največja industrijska podjetja so usnjarski kombinat KONUS, tovarna kovanega orodja v Zrečah, tovarna usnjarskih strojev KOSTROJ, opekarna Loče, Lesno industrijsko podjetje in tovarna kovinskih izdelkov v Vitanju. V močno kmetijsko organizacijo preuča tudi konjiška kmetijska zadruga.

Večina prebivalcev konjiške občine je sodelovala v NOB. Prvi partizani so se tu pojavili že 1941. leta, v glavnem so bili to rudarji iz Stranice, Libo in Velenja. Leta 1943 so pričeli prebivalci množično odhajati v NOV, mnoge hiše so dale po 2 ali 3 borce, od katerih jih je bilo največ v Pohorski in Tomšičevi brigadi.

Na Mali gori je bila postojanka kurirjev TV 33, ki je vzdrževala zvezo s Pohorjem, Savinjsko dolino in Dravinjskim poljem. Tu se je zadrževalo kakih 20 kurirjev. Na Konjiški gori je bila vojaška stanica S 7, S Konjiške gore na Malo goro je 14. februarja 1944 opravila svoj pohod

tudi XIV. divizija. Domačini so ranjencem in onemoglim borcem radi nudili prenočišče. Pri prehodu čez cesto so skušali Nemci diviziji uditi odpor, vendar ga je v južno ta odbila in se v treh kolonah pomikala proti gradu Lindek, kjer je naslednjega dne odbijala napade Nemcev in vermanov. Od tod se je XIV. divizija potem prebila preko Socke pri Vitanju na Paški Kozjak.

3. februarja 1945 so borci Bračičeve brigade, ki jih je vodil komandant Milenko v soteski Tesno pri Sodinovi žagi pokončali hitlerjevskega krvnika »kreisführerja« Dorfmeistra iz Celja. Kot represalije so gestapovci izvedli enega svojih najhujših zločinov: 12. februarja istega leta, tako rekoč na pragu svobode, so v Stranicaх, v zaselku Graben, na jablane ob cesti obesili 100 talcev. Pripeljali so jih zvezane s tremi kamijoni iz celjskega, mariborskega in trboveljskega zapora, jim prebrali smrtno obsodbo in opravili svoj krvniški posel. Mrtve talce so zmetali v dve jami, kjer sta zdaj urejeni grobišči.

V spomin na ta krvavi dogodek praznuje konjiška občina vsako leto svoj občinski praznik. Praznuje ga skupaj z vsemi tistimi, ki hitlerjevskega zločina ne bodo nikoli pozabili!

MOTIV IZ SLOVENSКИH KONJIC

Foto: B. S.

PROGRAM PRIREDITEV

12. februarja ob 10. uri slavnostna seja občinske skupščine in občinskega odbora ZZB NOV, združena s kulturnim programom v Domu kulture.

ob 11. uri otvoritev razstave del akademskega slikarja Ive Subica ob 12. uri otvoritev razstave »Po poteh XIV. divizije« v Domu kulture

ob 19. uri komedija v treh dejanjih Petra Ustinova Komaj do srednjih vej. Uprizoritev je pripravila Drama SNG iz Maribora.